

Na osnovu članova 19. i 21. Statuta Saveta za štampu i članova 15. i 16. Poslovnika o radu Komisije za žalbe, Komisija za žalbe Saveta za štampu u sastavu: Zlatko Čobović, Tamara Skrozza, Jelena Petković, Nadežda Budimović, Filip Švarn, Jelka Jovanović, Rodoljub Šabić, Ana Martinoli, Sanja Pavlović i Milena Vasić, na sednici održanoj 27. 3. 2025. godine jednoglasno donosi

ODLUKU

Tekstom „Lažne Laure se uživale u obmanu građana Srbije“, objavljenim 11. decembra 2024. godine, portal „Novosti.rs“

1.prekršio je tačke 1 i 2 Poglavlja I (Istinitost izveštavanja) Kodeksa novinara i novinarki Srbije o obavezi novinara /novinarki da tačno, nepristrasno, potpuno i blagovremeno izveste o događajima od javnog interesa, držeći se novinarskih standarda koje propisuje Kodeks, da prave jasnu razliku između činjenica koje prenose, komentara, pretpostavki i nagađanja, kao i odredbu po kojoj je sa novinarstvom nespojivo objavljivanje neosnovanih optužbi kleveta i glasina,

2. prekršio je tačku 3 Poglavlja III, po kojoj su novinari/novinarke, pre svega, odgovorni javnosti i tu odgovornost ne smeju da podrede interesima drugih, a posebno ne interesima izdavača, korporacija, vlada i drugih državnih organa,

3.prekršio je tačku 1 Poglavlja V (Poštovanje dostojanstva), po kojoj novinari/ novinarkе ne smeju da diskriminišu, između ostalog, na osnovu rase, pola, roda, starosti, ličnih svojstava, seksualne orijentacije, jezika, vere, političkog i drugog mišljenja, nacionalnog ili društvenog porekla,

4.prekršio je i tačku 3 Poglavlja VIII (Odnos prema izvorima) o obavezi novinara/novinarki da konsultuju više izvora.

Nalaže se portalu „Novosti.rs“ da odluku objavi u roku od pet dana od dana dostavljanja odluke.

Odluka Komisije biće objavljena na sajtu Saveta za štampu (www.savetzastampu.rs) i dostupna javnosti.

OBRAZLOŽENJE

Advokati tužiteljki Jasmine Paunović i Bojane Savović podneli su žalbu zbog teksta čiji autor, kako su naveli, nije poštovao osnovne profesionalne standarde, već je izneo potpuno proizvoljne i ničim nepotkrepljene tvdnje da tužiteljke podrivaju rad javnih tužilaštva u Srbiji, uz pomoć opozicionih političara, pojedinih tužilaca i tajkunskih medija, sa kojima fabrikuju afere. Kako su istakli, ovim je nastavljena serija tekstova napisanih isključivo sa ciljem da se diskredituju tužiteljke u interesu određenih interesnih grupa, pre svega glavnog javnog tužioca VJT u Beogradu. Po mišljenju žaliteljki, tekstom je prekršeno više tačaka Kodeksa iz poglavlja Istinitost izveštavanja, Nezavisnost od uticaja, Odgovornost novinara, Poštovanje dostojanstva, Poštovanje i zaštita privatnosti i Odnos prema izvorima.

U odgovoru na žalbu, Andrijana Nešić, glavni urednik portala “Novosti.rs” u celini je osporila žalbene navode i istakla da nije prekršena nijedna odredba Kodeka koji je važio u vreme objavljivanja teksta. Navela je da u spornom tekstu nije objavljena nijedna neistinita informacija, te da žaliteljke nisu dostavile nijedan dokaz o neistinitosti objavljenih informacija. Optužbe da je prekršeno poglavlje Nezavisnost od pritiska su paušalne i neodređene, zasnovane na pretpostavkama, a novinar ima pravo da ne otkrije izvore saznanja informacija i ta okolnost ne znači da informacije nisu valjano proverene, istakla je, između ostalog, u odgovoru na žalbu.

Komisija za žalbe je prihvatila primedbu da je tekst objavljen pre stupanja na snagu novog Kodeksa novinara i novinarki Srbije, te nije razmatrala prekršaje tačaka (poput one o nenanošenju štete dostojanstvu i ugledu ličnosti), koje nisu važile u vreme objavljivanja teksta. Prekršene odredbe su u ovoj odluci navedene po važećem Kodeksu, budući da su identične onima koje su postojale i ranije. Nekadašnja tačka 1 poglavlja IV sada je podeljena u dve tačke, tačku 3 poglavlja III i tačku 1 poglavlja V.

Komisija, međutim, ne može da prihvati tvrdnju urednice da podnositeljke žalbe nisu dostavile nijedan dokaz da su objavljene informacije neistinite. Pravilo dokazivanja i izveštavanja upućuje na to da se ne dokazuju negativne činjenice, već onaj ko nešto tvrdi mora tu tvrdnju i da dokaže. Osim toga, deo teksta, koji je tendenciozno napisan, objektivno je uvredljiv i to ne treba posebno dokazivati.

Samim tim odgovor redakcija “Novosti.rs“, nije od naročitog značaja za donošenje odluke u ovom slučaju.

Po mišljenju Komisije, sporni tekst (objavljen gotovo istovremeno na još dva portala) još jedan je u nizu kampanjskih napada na dve tužiteljke širenjem neistinitih i poluistinitih informacija i kao takav krši brojne odredbe Kodeksa novinara Srbije. Autor teksta nije zatražio izjavu od podnositeljki žalbe, niti su one imale priliku da se izjasne o ovim uvredljivim navodima. Komisija smatra da tekst nije napisan u skladu sa profesionalnim standardima koji prodrzumevaju tačno, objektivno i nepristrasno informisanje u javnom interesu, te da su njime prekršene odredbe koje se odnose na obavezu pravljenja jasne razlike između činjenica, pretpostavki i nagađanja. Kodeks obavezuje novinare da sa dužnom pažnjom provere sve činjenice, da konsultuju relevantne izvore i da nepristrasno izveštavaju o svim važnim događajima, a posebno o političkim i društvenim, a zabranjuje im da prenose klevete i glasine.

Cilj teksta nije, po oceni članova Komisije, bio informisanje javnosti, već diskreditacija tužiteljki. Ovakvim izveštavanjem portal diskriminiše osobe o kojima piše na osnovu drugačijeg mišljenja.

Komisija podseća i da su novinari/novinarke dužni da rade u javnom interesu i da, u skladu sa profesionalnim normama, objavljuju činjenice neophodne građanima da donose informisane odluke, kao i da tu odgovornost javnosti ne smeju da podrede interesima drugih, a posebno ne interesima izdavača, korporacija, vlada i drugih državnih organa, što je, po mišljenju Komisije, ovoga puta bio slučaj. Komisije veruje da se redakcija vodila nekim drugim interesom, posebno s obzirom na činjenicu da je isti tekst objavljen u tri različita medija.

Po oceni članova Komisije, tekstom nije povređeno pravo na privatnost podnositeljki žalbe, na šta takođe ukazuju u žalbi, jer se tekst bavi isključivo njihovim profesionalnim životom.

Beograd, 27. 3. 2025.
Predsedavajuća

Milena Vasić
Kraljice Natalije 28
11000 Beograd
tel: (011) 30 67 320
www.savetzastampu.rs